

Här skapas de nya jobben!

En av valets huvudfrågor handlar om sysselsättningen. Alliansen, som framgångsrikt har drivit arbetslinjen sedan valet 2006, lyfter fram de reformer som genomförts för att öka utbudet av arbetskraft och stärka drivkrafterna för att individen ska välja att arbeta mer, främst jobbskatteavdraget. Oppositionen hävdar å sin sida att alldeles för lite gjorts för att expandera sysselsättningen inom främst den offentligt finansierade sektorn.

Båda blocken ger dock en skev bild av var jobben skapas och bortser helt från var efterfrågan på arbetskraft uppstår, nämligen bland mindre och medelstora företag. Det är därför inte heller förvånande att väljarnas bild av var jobben skapas inte överensstämmer med verkligheten. Det visar nya data som under sommaren samlats in inom ramen för det internationella forskningsprojektet Global Entrepreneurship Monitor 2010 (GEM 2010). I den svenska delen av undersökningen har kompletterande frågor ställts rörande arbetskraftsefterfrågan, dvs. inom vilka sektorer och företag som sysselsättningen förväntas öka.

För det första kan noteras att två tredjedelar av alla respondenter anser att sysselsättning är en central fråga i det kommande valet, upp till 75 procent bland dem som är 45 år eller äldre. I de yngsta ålderskohorterna (17-24 år och 25-34 år) är det betydligt färre som anser frågan viktig, dock drygt 50 procent.

Fördelat på sektorer svarar drygt hälften att *offentlig sektor* är viktig för att skapa nya arbetstillfällen, vilket är särskilt tydligt hos kvinnor (61 procent) jämfört med männen (knappt 50 procent). De positiva förväntningarna domineras av de äldre åldersgrupperna (45 år och uppåt).

Vad gäller näringslivets bidrag till ny sysselsättning anser 73 procent av de tillfrågade att *nya* företag är viktiga för att skapa nya jobb, med små variationer mellan åldersgrupperna med undantag för den yngsta (17-24 år) som inte har fullt lika höga förväntningar. *Växande* företag når ungefär samma nivåer medan en något lägre andel rapporteras för betydelsen av *små företag* för att skapa nya arbetstillfällen.

Nya och små företag bedöms alltså vara betydligt viktigare än offentlig sektor som jobbskapare. Också *storföretagen* bedöms vara viktigare för nya arbetstillfällen än offentlig sektor men de når inte upp till samma nivåer som nya, små och växande företag.

Sammanfattningsvis kan konstateras att väljarna har en snedvriden bild av var efterfrågan på arbetskraft uppstår. Offentlig sektor liksom storföretag har inte bidragit till någon ökad sysselsättning under de senaste decennierna utan har tvärtom minskat sin efterfrågan på inhemsk arbetskraft. Storföretagens ökande sysselsättning kan helt hänföras till deras dotterbolag utomlands medan de har dragit ner på personal i Sverige. Det utesluter naturligtvis inte att offentlig sektor såväl som storföretagssektorn spelar centralt viktiga samhällsroller i andra sammanhang. Men de är inga sysselsättningsmaskiner!

Väljarens skeva uppfattning om var efterfrågan på arbetskraft uppstår riskerar leda till orealistiska förväntningar på – liksom svårigheter att bedöma - olika förslags effekter på sysselsättningen. Dessutom påverkas sannolikt också förståelsen för näringspolitiska och arbetsmarknadspolitiska reformer. Ett ökat utbud av arbetskraft måste mötas av en motsvarande efterfrågan - under de senaste decennierna har små och medelstora företag stått för denna ökning.

Pontus Braunerhjelm, Professor, Vd Entreprenörskapsforum